

Openbaar

Zaaknummer: Z/24/245606

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Aanwijzen beschermde dorpsgezichten Horssen en Afferden/Deest

Datum: 18 juni 2024

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. De gebieden Horssen en Afferden/Deest aan te wijzen tot gemeentelijk beschermd dorpsgezicht, zoals aangeven op de bij dit besluit behorende begrenziingskaarten en zoals omschreven in de bijbehorende toelichtingen;
2. Voor de bescherming van deze gebieden een wijziging van Omgevingsplan gemeente Druten op te stellen, voor het toevoegen van een regeling voor de beschermde dorpsgezichten Horssen en Afferden/Deest;
3. De bevoegdheid tot wijziging van Omgevingsplan gemeente Druten te delegeren aan het college van burgemeester en wethouders;
4. Dit delegatiebesluit in werking te laten treden op de dag na bekendmaking van het raadsbesluit en te laten gelden tot en met 31 december 2025.

Aanleiding

De raad heeft op 22 april 2021 het college van burgemeester en wethouders opdracht gegeven uitvoering te geven aan de uitwerking van initiatiefvoorstel van de fractie Sociaal Maas en Waal. Het doel van het initiatiefvoorstel is o.a. om te komen tot het aanwijzen van twee beschermde dorpsgezichten (Horssen en Afferden/Deest) en dit te borgen in een bestemmingsplan, thans een omgevingsplan. Het college van burgemeester en wethouders heeft het door de raad op 16 maart 2024 hiervoor vastgestelde Plan van Aanpak gevolgd. Ook is de vereiste nieuwe Erfgoedverordening Druten 2023 door de raad op 25 november 2023 vastgesteld. De aanwijzing van stads- of dorpsgezichten als gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht is daarmee mogelijk geworden.

De cultuurhistorische waarden van de gebieden Horssen en Afferden/Deest zijn onderzocht en er is voldoende aanleiding om deze aan te wijzen tot gemeentelijk beschermd dorpsgezicht. Van de te beschermen gebieden zijn toelichtingen vervaardigd waarin de exacte begrenzing van de gebieden zijn aangegeven. Deze toelichtingen bevatten ook een omschrijving van het gebied, een opsomming van de bijzondere waarden en de motivatie voor aanwijzing.

Om de inwoners van het gebied te betrekken bij de aanwijzingen zijn er twee informatieavonden georganiseerd. Eén voor Horssen en één voor Afferden/Deest. Voor de aanwijzingen blijkt voldoende draagvlak te bestaan. De opgehaalde informatie is verwerkt in de definitieve toelichtingen van de te beschermen dorpsgezichten. De toelichtingen vormen de basis voor het voor de gebieden vast te stellen wijziging Omgevingsplan gemeente Druten.

De Tijdelijke alternatieve maatregel (TAM) vormt de mogelijkheid om toch Omgevingsplan Druten te kunnen wijzigen, zolang we dit nog niet via de nieuwe standaarden kunnen doen. Uiteindelijk zal het TAM-omgevingsplan worden verwerkt in het definitieve Omgevingsplan gemeente Druten. Het TAM- Omgevingsplan wil het college van burgemeester en wethouders nog voor 2025 vaststellen. De Omgevingswet biedt mogelijkheden voor delegatie in het kader van het omgevingsplan (artikel 2.8). Het college van burgemeester en wethouders stelt voor om deze bevoegdheid te delegeren in verband met het mogelijk komen te vervallen van de tijdelijke maatregel.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
22-4-2021	Rbs. De nota "Beschermd door cultuurhistorische waarden" vast te stellen. De visie te verankeren in de bestemmingsplannen, waarbij: a. Voor het gebied 'de Kweldam, Afferden Deest' en het gebied "Het Kerkpad en omgeving" in Horssen geen nieuwe bouw wordt toegestaan en een beschermd dorpsgezicht te vormen. b. Voor de andere benoemde gebieden (7) in de nota aanvullend welstandseisen te stellen aan de bouw, zodat de aanblik beschermd is (Z/21/058806).
16-3-2023	Rbs. Plan van aanpak uitwerking initiatiefvoorstel fractie Sociaal Maas en Waal - beschermd door cultuurhistorische waarden (Z/21/058806)

Gewenst resultaat

Voor 1 januari 2025 hebben we in de gemeente Druten twee beschermde dorpsgezichten gemeentelijk beschermd en een TAM- Omgevingsplan vastgesteld met regels ter bescherming van de beschreven waarden van de gebieden. De status beschermde dorpsgezichten heeft tot gevolg dat er een extra afwegingskader plaatsvindt. Het doel van de aanwijzing is daarbij niet gericht op het bevriezen van de huidige situatie.

Argumenten

- 1.1 *De aanwijzing als beschermde dorpsgezichten biedt in combinatie met een nieuw tijdelijke omgevingsplan een goede bescherming voor deze cultuurhistorisch waardevolle gebieden.*
Ontwikkelingen die onnodig afbreuk doen aan de beschreven waarden van de gebieden kunnen worden bijgestuurd en/of voorkomen worden. Hier is een actieve rol weggelegd voor de Adviescommissie Omgevingskwaliteit.
- 1.2 *De consequenties van de aanwijzing voor de bewoners en ondernemers zijn beperkt.*
In de bijgevoegde bijlage 'Feitelijke verandering aanwijzing beschermde dorpsgezichten Horssen en Deest/Afferden', wordt antwoord gegeven op de volgende vragen: Wat houdt dit voor de inwoner of ondernemer in? Wat mag er nog wel en wat mag er niet in dit gebied? Moet je altijd alles aanvragen? Heb je er voordeel of juist nadeel van? Geconcludeerd kan worden dat de consequenties van de aanwijzing voor de inwoner en ondernemer beperkt zijn.
- 1.3 *De mogelijkheid tot aanwijzing als beschermde dorpsgezichten vindt zijn grondslag in de Erfgoedverordening Druten 2023.*

Artikel 18 van de Erfgoedverordening geeft de mogelijkheid aan de gemeenteraad om op voorstel van burgemeester en wethouders, gemeentelijke stads,- en dorpsgezichten aan te wijzen, die vervolgens krachtens omgevingsplan gemeente Druten moeten worden beschermd. De Adviescommissie Omgevingskwaliteit heeft op 30 mei 2024 een positief advies uitgebracht over de aanwijzing van de gebieden Horssen en Afferden/Deest als beschermd dorpsgezicht.

- 2.1 *De geldende planregels voldoen niet aan het beschermingsvereiste.*
De huidige planregels bieden onvoldoende bescherming voor deze cultuurhistorisch waardevolle gebieden. De gemeenteraad moet daarom voor de aan te wijzen beschermde dorpsgezichten een omgevingsplan wijziging vaststellen met regels ter bescherming van deze dorpsgezichten.
- 3.1 *De Omgevingswet biedt mogelijkheden voor delegatie in het kader van het omgevingsplan.*
Met de delegatie van de bevoegdheid naar het college van burgemeester en wethouders moet het lukken om voor het eind van dit jaar nog een tijdelijk omgevingsplan met regels ter bescherming van het dorpsgezichten voor Horssen en Afferden/Deest vast te stellen. Dit is een tijdelijke maatregel in het kader van de Omgevingswet en moet voorkomen dat planvorming onnodige vertraging oploopt. Het is nu nog niet duidelijk of deze tijdelijke maatregel nog in 2025 toegepast kan worden.
- 4.1 *De bevoegdheid wordt eenmalig gedelegeerd, daarom moet er een begin -en eindtermijn aan worden gesteld.*
Om te voorkomen dat het delegatiebesluit te vroeg is uitgewerkt vanwege eventuele vertraging is 31 december 2025 als einddatum aangehouden.

Tegenargumenten en risico's

- 2.1 *Als de bevoegdheid tot vaststelling niet wordt gedelegeerd dan is er voor het einde van het jaar geen tijdelijk omgevingsplan ter bescherming van het dorpsgezichten vastgesteld.*
Omdat we nog niet weten of in 2025 de mogelijkheid van TAM-IMRO omgevingsplan wordt voortgezet, is het van belang om in 2024 een besluit te nemen. Wordt deze mogelijkheid niet verlengd dan wordt het een stuk ingewikkelder. Dit zorgt voor verder oponthoud.

Financiële gevolgen

De incidentele kosten voor het TAM-Omgevingsplan ad € 10.000 kunnen worden betaald uit het budget voor de Omgevingswet.

Communicatie

Om de inwoners van het gebied te betrekken bij de aanwijzingen zijn er twee informatieavonden georganiseerd. Eén voor Horssen en één voor Afferden/Deest. Deze vonden plaats op respectievelijk op 12 maart – en 18 maart 2024. Beide avonden waren zeer goed bezocht. We communiceren het raadsbesluit per brief met de bewoners en bedrijven binnen de beschermde gebieden. Het besluit wordt bekend gemaakt in de Maas en Wal en op www.officielebekendmakingen.nl, dan wel op een andere geschikte wijze. Het TAM-Omgevingsplan wordt binnen de WDW afgestemd met de betrokken teams.

Via een persbericht wordt actief uitgelegd wat de status van een beschermd dorpsgezicht betekent, het een en ander zoals ook is aangegeven in de bijlage 'Feitelijke verandering aanwijzing beschermde dorpsgezichten Horssen en Deest/Afferden'.

Inwonersparticipatie

Op de adressen binnen de aan te wijzen beschermde gebieden zijn brieven met een uitnodiging voor een informatieavond bezorgd. Via de Griffie zijn de leden van de gemeenteraad geïnformeerd. In de dorpskranten is melding gemaakt van de bijeenkomsten. Op 22 februari 2024 is op de website van de gemeente Druten onder het kopje Nieuws, informatie gegeven over de informatieavonden van de voorgenomen aanwijzing beschermde dorpsgezichten Afferden-Deest en Horssen. De Erfgoedverordening en de toelichtingen en de begrenzingsvoorstellen kon via de bijgevoegde link worden geraadpleegd. Vragen konden bij de aanmelding worden meegezonden. De vragen zijn zoveel mogelijk meegenomen en beantwoord tijdens de informatieavond. In Horssen heeft dit geleid tot de wijziging in de (noordelijke) begrenzing van het gebied. De beide informatieavonden vonden plaats op 12 en 18 maart 2024 en waren zeer goed bezocht. Van beide informatieavonden is een verslag gemaakt en samen met de gewijzigde toelichtingen op de website van de gemeente geplaatst. De inwoners zijn hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld.

Ook voor het TAM-Omgevingsplan zal een participatie traject worden gevolgd.

Uitvoering of Vervolgstappen

Het raadsbesluit moet conform het toepasselijke artikel 3:42 Awb bekend gemaakt worden in een van overheidswege uitgegeven blad of een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad, dan wel op een andere geschikte wijze.

De toelichtingen van de gebieden worden vertaald naar regelgeving in het tijdelijk (TAM) omgevingsplan beschermde dorpsgezichten gemeente Druten. Het ontwerpplan zou najaar 2024 ter inzage kunnen worden gelegd. Het tijdelijk omgevingsplan kan eind 2024 worden vastgesteld, mits dit wordt gedelegeerd aan het college van burgemeester en wethouders.

Bescherming overige gebieden

In de Nota "Beschermd door cultuurhistorische waarden" wordt aandacht gevraagd voor het beschermen van de aanblik van de overige 7 gebieden door middel van het opstellen van aanvullende welstandseisen. Met alleen aanvullende welstandseisen kunnen de cultuurhistorische waarden echter onvoldoende worden gewaarborgd.

Welstandsadvisering kan bovendien alleen binnen de marges van de regelgeving in omgevingsplannen. Nieuwbouw, sloop en zelfs ingrijpende wijzigingen van waardevolle karakteristieke, maar niet beschermde, panden kunnen daarmee niet worden voorkomen. Daarom is voor deze 7 overige gebieden een nadere typering van de (cultuurhistorische) waarden opgesteld. Het college van burgemeester en wethouders gaat bezien hoe we deze 7 gebieden een zekere vorm van bescherming gaan geven.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Voorstel**Advies**

Team JA-FL

Team AJZ

Team Gebiedsinrichting

Team Financiën

Team Gebiedsontwikkeling